

کور د سنان

بلا ویکه ره ووهی لیری جزیره نینور کورنی کورن سنان

سالن بکام

ژباړه ۳۰

د رنځسرو ۱۲ څخه که پوه ۱۳۲۵

د ۲۵ مې می ۱۳۲۵

۱۹۰۶

ملتی گه وره ی روس

« ملتی گه وره ی له ناسان بیکه
 بچانه ژورده سنی کلم و خپل ژورنی
 خو پوره قانونی آزادی یی . . .
 « مارتکس ، لنینکس »
 هه موشن ملتی خوښوستان ، وهه موشن نو وولای شرت و
 دلکیر مان له هغه دوو رمزې په ترڅ و پرورزی له سنی روس
 گه وره . له گډ پاش ، فیدل کاری ، نه پورې له موشن وورده یوه
 نیده گه یی که تاجه را ده په خوربان نور پاش کرده . وچو تاج
 له دیا گه یان که شتیکی تریه له یو له مینا خاوتی له موشن وورده
 بکات .
 گه وره یی وهونه یی مهم مانه نه زور تر لور وولایه دانه کموت
 که به موشن دلاورزان و قلم ناسان گیلان خورن سوری کوشان
 له یو له موشنی و آه یی نا ددیرت و . یی بچانه رودو آه یی
 خوربان ددوروشن تا که بنسټه له ووروه پیروزای که گوتایین
 په شمر هینا .
 له وروژانه هیچ بیر تاجینه ووه که به هزاران گه وران و
 سرداران په ددوروی پشه وای لژداراندا ووه په لگه گره یوه ووه
 ووه یی چه ددوروتاریک خوشی یی بیرون پوره کوشن ؛
 براندهران ! په هره بهرزی دده لته تی شوری ووهی ، و په
 دلشادی دله لته تی روسی مه یی کون تاجیدان په نه تی شریستا
 چه موشن یی ووتاره کانی ، چه سید دیکر سوره ، دی شریستا

خپل ژورنی یو یو یی خوښت . که دج خوری یی
 و پاشان ددوروشن و ددوروشن پشورین پشورین له ناسان
 پاکو ووه که لورده یی سید پشورینا وورده ووه
 و ددوروشن ددوروشن پشورینا وورده ووه
 که ددوروشن خوربان کانی که لورده یی پشورین
 و ددوروشن که لورده یی پشورین

نیشتان پر وره یی هم بیلته گه بستره
 خدی کمال . باورده که هیچ که س هدی
 وه که فردی روسی نیشته که یی خوری خوش
 یو یی ره جری مزریان (نیشی) له م وروه و تویه تی :
 ایبه زملانو نیشته که یی خورمانان خورش
 شوی و پیش هه موشی بره ووه ددوروشن

آپونه مان
 په کسانه ۳۰۰ روال
 شاه شاهانه ۱۶۰
 دانی ۳

وتی ده کوشین تادمانه گه یینه دیو کراتیک
 راست روسیالیستی وهه ددوروشن
 برومانه که بیلته یی په ددوروشن هم بیلته خیر
 خواه ورز گلپو یی بیلته تانی بیکانه یی
 وه کولین قه کانی مار کس وانگس ده گه یی ته وه
 کورتانه بیلته تی که یو یی بیلته تانی بیکانه
 بغلته ژر دستی ظلم و جور یی غورم پشورین
 آرلا یی « و آرزوی تان خورمانه نو ووه
 که علاق یی خوی له گل بیلته تانی بیکانه دا
 دسر هم له ساسی مساواتی انسانی دا یی .
 وشم بیلته شیم هم گورم یی و شرفیوه که
 ماوه له لاپرا په ۴

چیز نو بانگ هیشتی اغای جعفری کریمی به بو نه ی

(سره به خورم و ناساندنی پیشوای کوردستان)

د مان ددوروشن ذابیک له خورم پردوی ووه
 چنانی تانی محمد پیشوا و ددوروشن کورن
 و خورمانه یی خطا کورن یی بیه به پورا گرتی او
 نه به و پاشداری پیشوای به واری تدریس خورمان
 له پدلی الو نیشاری گان خورمان زین و او
 فرمایشی حضرت علی (ع) بکه به نسبت البینی
 خورمان :
 لا اکانت الابدان للرب خلقها
 فست الفکر الصلح والاداب

ساتی پاش نیور وورزی هینور ۱۲
 ریندان ۱۲۲۴ په ووهی بانگ شتیک کمل لایین
 اغای جعفری کریمی جانخاری آزادی سر
 به خورم و پیشوای کوردستان گرابو
 چیزیک له سوانی انجمنی فرهنگ گیاره جتای
 حاجر سید پاشخ سیانت و جتای شیخ محمد
 معصوم ضیائی و ژمارکی زوره له غلامی غلام
 مکافات عشا به تملادو جتای له سوانی خور

له روزگانه هیچ پیر ناپیدود که به هزاران گورن و سرداران بدموری پیشوای نازدارانها دست پوله کرد بونه و بدموری چنه و ناریکه خوشی این بدمورده کوشن :
براندان ؛ به ساره برزی ده لسانی شوریدی ؛ و به دلشانی ملهتی روسی مکه کوز قادیان و بدهی درینا ؛ چه خوش بیو و ناره کانی ، چه صد گدای سوسو ، دی میویان کمانی له داخل و خارینا ؛ بزوند کرده ، له نواجیر کانی بزوند کانی ؛ پیشی سوره کانونه ، بهاد شمسوز کانی و کوریان ؛ امینه کله دلگیره کان بلوروسیه ، امینه باده ناره کانی کریان ، له اوله ؛ بونه کانی چیکو سلاو ؛ بونه باده ؛ بونه کانی نیو کوسا و بای بره من ، له کوردستانی نوره آژان کیران ، له همد کونی دا تقدیر ، ملهتی روسی کوردیه کون ، و بزمه شیرینه کانی برادر ستاین له بدمورده کون ، و خوشان روسی کانی ده پینه خوش ظاهر ، و بزوبان ، مکه روسی کانی ؛ به پینه بزمه برزی بوخونه و بر کوفه .

چوسکی و ناداری له بی پیشخان بدموری دا ، که دانی و دروسی له دادا کردنی حنی خونا ، و اشرا میله مانی بیگانه همواره له کرده و زوشنی یاکنی له ان بوم .
میلهتی روس به هزاران ، نوسا ، دانیان ، سار کوشیدوشد کانی و مکه به امانت و ولین .

بلتیکس و جدونیتسکی ، پوشکین ، بونوسوی ، کوفینکو ، جاکوبسکی ، گور کوب جهف ، سچوف و بانوف ، سوزوف و کونوزوف ، ی هیانوئه سارزه من ، له مانه هموان ژرانیان له بی گوردی و سار باندی روس ؛ ناره دارانوده ، و به خوشی چگرمه همون کوشن روسیه ان گه با نونه هم با بزمه ، هم میله بده هیه به امستوری شه مارت ، شجاعت و بیادنی له ان چوانیان دا دره مشاوره ، و له شهرا مانی استانبول و مدراتی بون هیچ کانی نماننده له مانی بیگانه له کرده ، و هیچ سالی شه مارت له شایان بود و زنده کانی کج له کرده و بو آزادی سر بستی همو جوړه آژانم و شوش کسان

ساتی سی پاش نیو و روزی ظلمو ۱۲
ریندان ۱۳۲۴ بهری بانگوشتنیک کله لاین
انای جعفری کریمی به اشخاری آزادی و سار
به خوشی و پیشوای کوردستان گرابو
چیز نوله لسانو انجمنی فرهنگ گیارا چانی
حاجر سید بلاضیح سیات و جصابی شیخ محمد
معصوم حنیاتی و زمارکنی زوره له لملای عظام
و آغانی و عشقرو تجار و همترن لسانو نیو
پراش حضورین بود ساتی ۳۰ - ۳۱
شومره ذاتی معنی پیشوا له بوهرا و چهل هزاران
وشادی ته ماشایان بریدبو وله پیشی در کانی جزئی
مراسی کور گوردی بی هفت و ده لسانی چانه کماکه
یان هادشتمه بری پیشوای برز و آغانی جعفری
کریمی خطاب بییشوای برز همور تانه ژیریدی
اظهار کرد ؛ به قره دار و پسنه بی پیشوای
کوردستان ، بیلهره تی خردای برز هر کس
که درون و خاشی کوردستان بیتوک شو
جوانه گایه سری له بدن جو به کین و دیضه
ژیریدی پیشوای برز ؛ بر اصهرین صوری اظهاری
کرد ؛ آغانی جعفری کریمی به یکیک له و له
نیشمان پروره ره کانی کوردستان حویید هیه
عمومی برکاتی چیکش و صوری آمانی پاشی
وی کون ، آغانی جعفری کریمی و زمارکنی
زوره بانگ گراهه کان خطابو اشخاری ژیریدی
و لیشتخان پیر سلیمان خوننده کله ژیریدی و

ده هیذرینه پیش چاو ؛
۱ - آغانی جنوری کریمی پاتر لدهی هزار
تمتی پیشکش جیزی کوردستان کرده هم خطابوی
ژیریدی خوننده ؛
تیریکانو شویان خوج و هموای علی
دو کریمی به نامه تی خانمه داده سی کریمی له تم
دلوه به شنگلی مقدسی ذاتی پیشوای کوردستان
عرض کرده -
برایان خوشنوست له شرف چیان و
شیر کتی زیوه لویژنه گوریده زور مدنون
و منفرض چونکو برله شادی و زاموند بر او
صحنه گوردی که چند صد سال آواشنی بی
ده فراسد و ده روهوی رحمت کیش ز گین

جصابی تانمی محمد پیشوا و دستان کانونه
و خودا بی عطا کوردین بیوسته بودا گرتنی او
ننه و ویاداری پیشوای برای تقدیر خونا
له حنیاتی ناله نیشاری گیان خونبار زین و او
فرمانی حضرت علی (ع) بکه نه نسبت له بی
خرمان ؛

ذاکلت الابدان للموت خلقها
فوت الفی و البی و الله اهل
انقول فرانس دلی و دیگر کوشنی نیو
شورته نمونده گران نه منکر لیاقت و دوس
کوشن را کوشن زهسته بهی حقیقا راسته او
ذات مظمه کشفی زان و سیاست توانی
ذیر بر جانی سمنگی سیاسی اولده نده سنگی
خوبی بو کردنی پیش خوراد دیمه کران
بکانه سوپر و آکر لیک کاردو زین بون
و دست بری ایشوایان کاردو تموای میلتی
دنیا به نامه تی کوردانی ژیر چه پوک و وول
چوانان له کوه همتی عالی ایسته و ایشتی نایی
له و چولوبوری و اینکله بیاسر و نا هو میدی بکنه
و اوله ی شومه خرمان به ظاهر فریو بله یی و
الحیر عجز بکنن حضرت علی (ع) له فرمودی .
ازا ... نت فی امر خود
فلا تفتح بلادنا بنجوم

در کوشنه له کوشن جز
و نه خیمه اشع الایم

پس برایان خوشنوست بودا گرتنی او
آزایه بیوسته ایسه کوردان لاسیمی و اصالت
پیشوای خرمان که خصایص ذاتی و خونا کوشنی
سوم استانه نه کین ؛ نه به نامه به بعدرانی
ژیر حیمته گوردی وی و همو بعتی گوردی
که خردا به یله عطا کرده یان له سرله و به حق
و چاره رش داخل خوشختی بون له بر برایان
هرزیدیک به کنی همولنگ جدمورری ژینی
خردا چارک توش خوشختی و بدبختی دیمت
شما خوشخت او کسه و نه وسیله به که خوشختی
خوشختی و چاره رش تمیزین دغا له کوشنی
خوشختی استفاده سی له دکا و ناپلی چهره
پروات .
ماوه له لایره ۲

به پز نهی سهر به خوائی ناسانندی پیشه رای کوردستان

وئانه ایمنه دمی فرصت مئالان براین و اووخته گرانهای
به تیج قیمة تیک لدمس نه دمن .
وقت بسیار عزیزاست غنمت دارش

بزر قب مده یوسذف کنائی را
اینتش برهائی خوشه بیت لایمه لئار تیشکی نهور
دهره بره او تقدیره دمستی برایشی وه کیتر بهدلیکی بهز
وه تیشکی عالی سولای سکر درین کهن وه کابینکی واحد
و توموهی آزادی خومان ورزگاری برکلی دیکمان لهجی
مه رهلستیک رونه گیر نیوه و به پشوتیانی خودای بی هاوتا و یاره منج
پشوتیانی دیمو کراسی و تقدیر پیشوای بریز آژی خومان
له پدائی بهرته دهمی .

جاریان رجاو ئی ده کم تمیک رهشی وه فراموشی به سر
زاید روی خوتان داین غرض و حداتی بی بی گمابهی نگرینی
ایمه و ملانین چونکو حیات دردکی بیدارمانه .
اگر زرد برتری حد مکن گم کنیم

ئل زند که حد حد درد بیدرمان
وهیج شکی تیدائی له لوط غروره و یوه کهههه آرزو
بعنه لشخصیک دمستی برهائی وه که تیان بولای ایبه درین
نکردوه و الا قولی شهدهی به پیشوای معظم دهمم که هه مو کس
کورد - کورد قسط حیات و غروری بیچی بهشتیکی به
هوای مقام و اداز کردون که نه دور کهوتونوه اما هومدم وایه
که له سایه عدلت پروری پشوانا هه مو کوردیک به ده لوم
وردو درخت لایش امتحان دان به گویری زانستی خودی
صاحب کارو مقام بیت .

باش نهور بونی خطابهی آغای جعفر کریمی حضرتی
پیشوایی لیکردوه فرموی : آغای جعفر کریمی لشادیمیکی
بهوضعی کوردستان کرد که احتیاجی معرف و قشونه دهمی هه مو
آغایان له مومختی تنظیمی بودجهی مهارف و لشون حضوریان
بی نهور که همه استقلالمان دمی بیورسته که هه مو کاریک
خومان چیه بی بکهن اولی ادعای خومان کرد که له
حزودی دولتی ایرندا خود مختارین دمی یاسی ایران
احتیاجی معرف بکاملت کاری بکا .

أشعار هیمن (دایکی نیشتمان وهیمن)

له کانی نیوه شه دابو شه ویدی
ژینکی مات و رمش پرشم له خودی

به یازر چومه پیشی و کوتم زیری
چه کازی دابه پیره پیم بلی کریمی

له بهز چسی و زکو دلپای دایمه
چه ده موموه و مهسا شیوای دایبه

سهره پورراکی تو بوچی بلاوه
به دروکت بوچی نادون درآوه

چه تیوجی له پره به چلی رمش
سهره تن و مات بو نواته ههش
(ز پشتمان)

به گهر نژانی روله هیج نهرتم
نعمن دایکی شه زاری نیشتمان

له تاولی ایوبه و اساتو گهرتم
له مسوی ایوه دمستو تیهو دهرتم

ده بیهیم ایوه داساوه شه زان
که زو غبارو زاو لیبو به یان

منش بویه وهما ماتو به شیوم
له بهر روی باری خیم نیشتمو له یوم

نمخوشن اوه بویه من نمخوشم
نمئین دان ایوه بویه رمش دهموشم
(هیمن)

به قوربات دهم نهی دایکی داسو
مه به جدیدکه تو واکرزو آلوز

تخاشاکه کوروات شانن ایستا
هه مو سه بهستو آزادان ایستا

ده روزو چیزتی استقلاللی کوردان
ده گیزی و خوشبو کینه له نیومان
[نیشتمان]

دزانم روله گیان خه لکی مایاد
نمچایان هازوو دلخوشن وشاد

بلام روله برهائی ایوه له سستر
تخاشان دکهن خه مایو سه رکز
ا براده کاری ایوه بیکه نین بی

له زیر بیگانان بون به دوشه ک

له مان خون چشمنی گورگی هاروسه گ
کسه به کسان بارز گاریان بی

تالسم ژبانه زرگاریان بی
چانجون مرشادیم وها کسادیم

هه لکشی بوغهر روزتا تیسواره
ده لوقو دان نه کن به جدرگی یاره

برنجوو لوسکو وو توتق نه چینن
لانو درکو دار قوریش نه مشیان

پاشی نهره تمش نه من به من
زور مندوو من چشمنی کری کار

به چوز نالی جوناخون بهری کار
له بویتیان نه لسه هه مسوو دهمی

بونی لادی کورد بها نه چسه می
نالی بیرسی خرمه تی برسی

له چجانی پولسو یاره آفرین
بهری جاگمان نه به زگ درین

یانه و بو کوشتن چه به یاشه
خه لاشان جوتیو سوکیوو مه تره

یاهدوو کسان نه بهستین زمان
پنج ملیون لدمس تورکی بهر کردار

له سایه فیضال دوی استعمار
به لیبو بهمان باشه و دس خور

زام دارن بیعار له ده تپوو له کو
ناله نالیانه زندان مالیانه

ناهلین ههتا به زمانی کوردی
به خوشن قسمش بکهن به ذی

له نه تیان نه کنه که گهر حاوارکن
ناری کورد بین یاخو فرار کن

له زور له هوار له مان کن بزار
هه ندری نه برسان نه من له غبودت
هه ندری له ترسان نه دهر دوو عیالت
هه ندری نه دهر دوو عیالت

اقتصادی بود که در آن زمان
آذربایجان بود که در آن زمان
خوبان چه به جوی بکنند اولی ادعای خوبان کرد کماله
حدودی دولتی ایرانند خود مختاریند دمی پاسی ایران
اقتصادی مرفع بکاملت کاری بکا .

دولده له لایمن آذربایجانده بوتهوزریان بلنگ کردم
کله آذربایجاندا کرمان هه ژمن بیشاردی وایم بولنه کرد
چون لقی کورد چووارساله که خود معزده وداوای استقلال
وئیک خسته هومی تواری خاکی کوردستان ده کا زورم بران بو
کله حقی دست هلیگیری و احسانانی ابو ماننی شووی
بو کله به خود مختاری راضی بین چونکو کمددی نه چونده
روزی کمیزن گیراوه احساناتیکی ابومنوندونه ونه یکی
حساس و کله ودهی دنیا بزانی که کورد ایقنی استقلال وسر
بشوبی هیه .

(ته پیلی سهر به خوبی)

ه هزار ه

جیزنی شاوران لشاری آوردان
زییی پیروزی لدا یکی نیشتمان
تا کو ایشتی خاکی کوردستان برام
نیوی گهروه شاری ویران بولنم

خو اشکر نه و لسا بهی سردوی
خاکی کوردان بوته بوکی سردروی
داری اوامان هه بو نیوی بهسام
یاکی بو به کتر براین و خالو مام
لاود کورن شیغ دوعای تو یوق ده کن
واته باین تورتون عارب دبق ده کن

مه ره کورا نیوی عاشیرت به کورد
کوردونه کوردو نهوای بوته کورد
دوبی نهی دتواری هالیس مسدا
نه سرو ته ملی سهر به خوبی ایله دا
پرولی پیش مرگان بیینی دوزنم
بابالی اهل تا کو موخدی هه لیجیم

ههر به بیینی بو هه زار یه شو
توده کی دهردی گله کوردی هه دا

بوزانی

ته سهر روزنامه تان له و هختی رو خایدا یه ته به پش
خیرا به نوسین وهلام به ادادری روژنامه بدن .

دزائم روله گمان خه لکی مهاباد
نیشانیان خاژوو بو بله خوشن و شاد
بهلام روله برای ابو له لسا سفر
تشانانان ده کن خه باره سهر کو
ایراده کاری ابو به کنتین بی
بهلام کاری نهوان گریان و شینی
نه گهر بیوخو شه لکی رده ش دیوشم

بکن آزاد کوردانی دیم خوشم
(هیمین)

نه هر خوت دار نه دایه جانی رده ش
دل تر دن بیتوه گولمه ت بی گمش
نه هیکان بهس بده چیدی مه کشتین
بینه بیرقی سردو سیو شین
به بیینه بشوای مشهوری ایله
به بیته لاگرو جاو سووری ایله

به سینه لوه کازو باش بزارنه
خودا پاری بده هه به زوله
له زیر دستنی مکن رزگارو آزاد
نهوای کورده واری وک مهاباد

اشعار وردی

ماهه ژماره ۲۹

بهلام داخه کمه هیشتا که دوورین
قول به ستراوین مانو پش کوردین
چه رگ لبت لبتن خشکاو بی مینین
کوزراوی دهر دو به مستی زله تین
نایمان نه گهرین نه سرین نه زربین
چونکه برمان خزه هاو خوشنمان
آرزواو ماسو روله خوش کلمان

له زیر کوروانو بریشو مه ترف
له من قه نامر بو بریشو مه ترف
له لیلان کلساد ختم تا کن تاشاد
نه گهرن نه لکن هاواره کاریان
بهرد نهی به آو له شتیو زاریان
به ریبو بی بهر گوو له روو لاواران
هه نیو بیگس رووتدی بی بازان

که ساسو خه پاک که توتن وک کلاک

تا یی نه لکله که خاوارا لک
نای کورد بین یاخو فرار کن
له زیر له هودار نه ایمان کن بیزار
هه ندی له برسان نه من له شعورت
هه ندی له برسان له دهر دوو عیالت
نهوزن ون نه سن دمن به لاشه
له زیر بیی زولم به بیه شنی گاشه

چاچون نه سو تیم به خم نه برزم
هه ندیکش به عجم کوردونی به ساز
لاوائی کوردوون چه شنی له رو گهر
به آه نهجی خوبی بیو نازی خوبی
کاربان بی ته کا له رس و نازی خوبی
بی تا تو بی آو نه ایمان کاته داو
نه به حالی بران کمان هاو خوشنمان
بیگه کانی ریو بانان بی زانمان

به وهاو خوشنله می بشو هیزمان
له گله ایله به ک تیره و زبانی
له ک حاله دهرین بو یه ک بی دچن
گهر استعمارو فاشیستی نه می
بوجی حالی کورد بهم گوره دمی

بو تورو که عجم عمره بی لنگ روت
نه می به خولام جوتاری بی قوت
دله بی نه چیزی خوینی نه زری
گهر استعماری زور داران نه می
چون بلخی کوردان بی باران دمی
له آغا کانی ژسروو جشاره
زور تر و به سو بی به روا تره
کهوایی بیوچی به ندی به بی

بهلام روزی کورد ناگری قه قه قه
نه سکه زنگار بیی له مخذت
داری آمانجی به خوینی نه نچان
شین بیو به به ولی و من به برستان
گهر بیو خوش بین بکن نه لچوشین
ماهه ژماره ۲۹

خطابه‌ی آقای عبدالرحمن بهرزنجی
 حمدوا بی همه کس کن بومو خسروای
 چاکه که تاواوی ستمه و کان کوردی
 لایه و او دماوی له تهموی دوو بهره کی
 برها کورد وصلت و رده به تهمی ده ژمار
 نه به یوسه تهمی بهر می که با یوسه کان
 و با یودی راستی هر دو ک دناش از مایه فراموه
 خودیا نه تهمی که ایتم شونی دان کیو ویر
 نه که بنه موی رمانی ون نهی و روزی کی
 وک له شور و ده و شمان نه مده و آب و بول
 و مخرین کومه یکی که ورنو دوروست
 به کین وسه رمی هیا موه نه و تو آتانه کی
 شه مده کانی زبی آزادی بهر د آخو دانه موه
 بر دانه بن کلی شور و که شردا بونه ی بیگ
 هینا که کچی نه وان به چاری خوبان له دنیای
 روون نه تهمی به لام دوو دلی له مکن
 که گیانی باکو خاوی و ان هوجیزه بیروزانه
 آکا دژن و دهمان بارانه موی وان بسوا به
 ده کاره و توه بولوی نیشمانی کورد حاجی
 قدر به چاوی کی برله فریسکو سینگ کی بر له
 هنی که موه ده لایه موه دلی :
 یا انسی به آه سی نسنزل
 به چوار باری امده می مرسل
 بی نوایانی ماسکی کوردستن
 هر له گوانی تاده گانه سنووان
 له خوی چه ملو مستی و غم نل
 ووخ بهر بن به تهمی روح مده
 و نا مومیش نه بوه و چاوه نوری و نور و بهر و زوی
 هر کردوه که دلی :
 حاییه شه کانی وک ککاووه
 هر بنادیت دره فشی هه لاده

زور بولک ایمان ده تهمی و دهمان راده چوون
 و به شای دلی خوبان ده گه ده کوردین له بیرمان
 بیجی (بلا) بی وسته ایله به بیجه وانه و ان دورای
 دست و روین و دست له تهمی چا که بیرو شونی کی
 باوانه له گه لیلان ییزه بنه موه و به له سور تهمی کی
 شرعی و عداله تی به خوبان دانه کینه موه که
 ههنگیرو و درگیر له گه کورد دست پازیر
 دست پازیران آواده بی نکه وک ایوه :
 بز ی پشوی مزنی کوردستان موق و وسه
 که وتوی هورده می سور بز ی به تهمی که هه تابی
 ملت استاین

۵ - خطابه‌ی آغا‌ی رسولی رسولی
 ها ووه مده کانی خوشه بوست .

له سورته و اوای آخا و افراده نیشو کانی نه
 حاکه رمنگه بی کوردستان بیوسته شکه و
 سه پاسی خودای بهرز به کین که له گه راوی
 به ده خنی و ندامت کوردی مقاوم رز گه بیو
 شه موه کانی که به دایگی تنگو روزه کانی که
 به چاوی بر له فریسک هه تهمی که رمان دمیوارد
 هوجیزه که گورده بی وانی کورد و تهمی و موه مانی
 به خضیری و نه لای له بیر بر دونه موه له مانی
 تی کوشنی حضرتی پشوی کوردستن خاکی
 نیشانی خوشه بوست ماسکی پاییه کانی به که
 چه نسل بیو دهمی خضری نه ساردا
 ده لایه و دروله کانی آزادی نه و خا که هه زارا
 کس خونی خوبان له سور رشتیو موق
 نه مویون به موی پاسکی آستین خوی و
 گریه کی کردوه و دلی غمیده کانی نیشمانی
 به له کوردی به دانی آزادی رووون و شاد
 کردوه و هومیده وارم به یاریده مانی خسودای

کوردان از بدو تاریخ تا سال ۱۹۲۰

ترجمه : سید محمد حمیدی
 زیرا که کوردان هیچگاه نتوانستند با بیگانه گان همدمت
 شوند بلکه تعصب آنها در همکاری نکردن با بیگانه گان در
 شورشها هر چند به منفعحت بود به مانند ما به سنی و شفت آنها
 گردیده است بنابراین معقول نیست که در این گونه موارد بگفتار
 دشمنان گوش فرادهیم زیرا حکومتها هر اندازه که ستمگر باشند
 می توانند وسایل مادی و ادبی که در دسترس دارند خود را در
 لیس داد گرو در سگ و جلوه دهند . مرد دانا کسی است که
 از تاریکیها بیدار آید و راه را بر رشتای برد و به چشم تیزبین خود
 راستی را بیند . مرد آنکس نیست که برای مصالح شخصی تنها به
 انتقادات ملتهای که برای ستودن ستم کننده موانع مزور و ستمند
 گوش فرادهد .

بسن چنین تهمی دور از جاده حقیقت و راستی را به
 ملتی که مانند (برائت گورگ از خون یوسف) از آنها پیری
 هستند از نس و کم نوقی و بی ادبی بشعاری آید بویزه اگر در
 آنها مصاحت بیگانه گانی باشد که مهادت کرده ایم هر کاری را
 که از درک حقیقت آن امانانیم به آنها نسبت دهیم زیرا اینگونه
 نسبتها دلالت میکند بر اینکه ما به حقایق کارها کاملاً ندان هشیم
 و با اینکه ما هر چیز را به چشم ظاهر می بینیم و نمی توانیم از ما باریک
 بینی گوهر حادثات را جانکه هست درک کنیم . و متقدمین از
 اینکه بر آنچه در این مختصر در آئیده ذکر می کنیم آگاه شرید
 یمن در افرار بد زشتی که درباره کوردان و شورشهای میهنی آنها
 اعمال می کرده هم آواز خواهی شد . کسی بر کردیم به آنچه
 در خصوص بیوسن امارت های کوردی به سلطان سلیم عثمانی گفتیم .
 هر آینه این امارت ها پس از اینکه بدولت عثمانی پیوسته به موجب
 معاهده که در میان عثمانیها و کوردان بسته شده بود این امارت ها
 استقلال داخلی خود را حفظ می کردند چنانکه قبلا ذکر کردیم .
 لیکن این دولت با اینکه این امارت ها با هه ای و اتای اساس سلطنت
 عثمانی پیوسته بودند و کوردان در

و خنده بر این بنامی روحمت
و ناخوابیدش نه بود و چاه نو روی نه بود و زمهر پر روزی
هدر کرد و که دهلی :

حاجیه سره کانی وک سکاوه
هجر بیادیت در فتنی همه سداوه

شاعری ز مبر به دست زان او هم لکنه تووی چاشنی
شیخ رضا آخ همد کیشی و بهدلیکی کوه لوه
دهلی :

و میرمردی بیعانی که دار الملائک با بیان بو
نه محکومی عجم به سخره کیشی آل عثمان بو
به که پای نه ور و دوشی شاعری نیشتمان بیورم
وک دیاری دهلی میرمردی سابلغ مرحوم
سیف افقضا قاضی بهدلیکی به دیوانه و بهدلی
خنکی بو تو جزینه با سگ بشن ده که و دهلی :

و روحش موذن کسور دانه با سنگ که ده
همه سن لطف و موه خسته برین حی علی الصلا
همه روز زنجیر لعمه به نساوه تا هر و که کش گویم
له بانگیکی و معاور که در بیان کوت :

و سختی نوز و بانگه ده من حی علی الصلا ده کن
بانگی اسلامی ده این وحشی خود او اده کن
یوله عاقل دورره کورده اوای خشاری خوی سکا
خه لکی دیکه سن لیره او اهما جنا اوده که کن
نه و روزی بیاره تیسو لافی کسوری رسته
تا هه و هه کونو تو بو کوزی خود او اده کن
رمی تیری کورده کان کونو نمه رمی بیاره و ده
همه بزوی ده بیرون تاسانی آواده کن
کورده کسور دستان قول لک لکی دینی کمان
نه و و همه چونی همه رمی پیش او اده کن
نه چاهمی نه معنا کله بیان چاوانم ده کن
نه و روزی رمی و ده رمی که (یعنی از که کان
وامچ و مور بهمدر ایمان هینا و له سه رقصی

نه دیوون بهوی با سکی سنین خسی ؛ و
گریزی کرده و دلی غمده بانی کیشمانی
به هکله کردنی بهدلی آزادی زور و ن شاد
کرد و و همد و اورم به یاریده دنی خودای
عز و جل پایه نه و تا غبه با تو همراه مقدمه
به حق زانست و هه نشوراندنی کار و بار هموری
اسدلسی سحرجه و بر شعی خسی
و ما قلم کا کشتیونی بدینی و نظری به خواعای
دوزن شوانی به اساسی با ثوبی تیکلی له همو
چو تر چولبکی خرور زانگی بسگی بیو
انیش لطف هیت چاوانی دیو کرانه و عرش
بارگاد و تبریکی او حیز نه مقدمه عرض حاضرین
ده کم و مخصوصه بهدلیکی صاف و نه همزده مایم
پاه داریه حضرت پیشوائی کوردستان بزی نیشتمانی
خوشه و یست کوردستانی کورم بزوی مارشال
ستالین که بشتیون و لاگرو آزادی یعنی
نه اوای مقلی شبینی دنیا به .

۶ - اشعاری شیواو
نیو دارم بزوی باهری بیتگانه
ورن نه نو جهواننی و وطن روزی گلستانه
له سطحی گیتی هر چی ده نیم با نگره ریخته
له پادیه همه به خوبی همه هر چی انس و حیوانه
چاو کی داره کان بو حیوینه چی گل همه سیرانه
چمن بکشی همه خمر سوروشین بو کی خرامانه
نه دالو که سه به چنده مویش سر کز و ماشو
به پاره سر به یخی شو فکر و خه ابالات بو
ده شیوای زرده سنی دهی مانی به سر هات بو
له رز گازی وطن گریزان و دامل به آوات بو
ور سیری که ابستا چون هه به شاد و خنده
ماوه له لاپهره ۱۶

هر آینه این امارت نه پس از اینکه به دولت عثمانی پورده و سوج
معاهده که در میان عثمانها و کوردان بسته شده بود این امارت نه
استقلال داخلی خود را حفظ می کردند چنانکه قیلاذ کر کردیم .
لیکن این دولت با اینکه این امارت نه با همای توانای اساس سلطنت
عثمانی بودند و هیچ کدام در تقسیم قریبای مادی و منوی در روزگار
مختل این دولت و در راه بلند کردن پرچم و دفاع از عظمت او
کوتاهی نمی کردند خواست با ما و با همی که تاسیت از ذکر آنها
شمرنده میشود هر یک از این امارت نه را از میان بردارد باین ترتیب
بد اساس دولت عثمانی یکی پس از دیگری از با در آمدند و نزدیک
بود کوردستان که به مدارس و شهرهای برا زحمیت آراسته بود
و به زوهای مادی و منوی نمی بود به کله زمین هموار مبدل کرده
در این اتنا ادیان و شاعران کورد بیدار شدند لیکن تشعیر از ملامت
گذشته بود (سبق السیف لندن) اول مردی که بوقی مهنی را به مید
ورورد میدان نبرد مملکت گردید ادب چاوانی الله کر (احمد خانی)
است که برای تقدیر از خروش آینه شعری او (موزین) که در
عالم شعرو ادب جزاز (ایاده) یوانتی مانسداو به (هوسمروس
کورد) مقلب شده است .

این ادب کوردی که ریشه روایت تشبیهی خود را از
یک قصه خیالی آبداده است در اثر نامرداش از آغاز تا پایان از
چیزی جز از کوردستان و قومیت کورد سخن نمیزانند و گمانیار
که مخاطب قرار می دهد جز از صورتهای خیالی نیستند . احمد خانی
قوم کورد را بصورت کسی نشان میدهد که در اسارت سیر برده و در
نزدانان افتاده باشد سپس کوردان را بیدار می کند که از خطر
ناپسنگم بریزند و رانهات پیش گیرند و آنها را به راههای نجات
رهنمائی می کند . این اثر چاوانی که در سال ۱۱۰۵ هجری در
۲۵۰ سال پیش نوشته شده است آموزده دهنده مهنی کوردی است
که در سینه اکراد بهترین اثرات را بخشیده و جوش و خروش عجیب
و غریب قومیت را در فکر آنها بجیش میاورد .
آثار شعری و ادبی که شعراء و ادبای کوردان چا گداشته اند
زیاد هستند و بسیاری از این آثار و دوا بین مخصوص وصف مقام
ماوه له لاپهره ۱۷

و موسیالانها نه که در ملتینگی تر بوايه ايجانی مایهانی دیوس
مسک بوو به دولته کهی خوی بلی ایوه پیمانای خسوان
بهی نهیا ونم مایهاتنه دووچارای نهوهوهو سهستی و
بهیبهستی وناحوشیه کردوه کهرز کار بوایان زور ستمه .
لهپرهوه نکاتان لی ده کین کتاره کیری بکن بوئوموی
بتوانین دوولهنیکی تر لایوه پاشتر وچاتر بهینشه سهکار
ناچاره به کمان بکات وریکابه کمان بو بدوزنهوه وپاساحیکی
شریف له کمال العالیه کتانه بکن که بهیمرشلی و مال و بیایان و

دوره بهدوری ودهرمان بخت . بهلام بیجه بواهی نه بهی بمان
روس نهجب نه دلاوا کردنو کردنی شمع کاره زور دور
بووو جهوهو واپایان دا بووه سه بهیز کردنی دولته کهیان
بهی خستنی گیان و مال لایان بتوانین العالیای فاشیت بیخو
بین دهرین .

ملتهنی روس له ثنوی شمروه نادوانی هیچ جودره بی
اعتمادیکی بی نشان دولته و برعه برانی خوی ناداووموزنی
خمو فدریککی روس چیسویو کیری دی ستاین یانکینه
روحی آزادی سر بیلندی واپای نهوه هتا ترسو نانشوی
زاتر بوايه زیاتر له سردارانی خویان نیریک دوقوموزورتر
برولایان بیان دهعت ، بهر روحیهته وای لی کردن بهکو
سه ترکی آسن ایهر دیراره کالی لتین گران و ستاین گسران
وولگادا بهزایهر دوزمه قلنسه کاتایان بتوسن ستاین ستم
بایهتوه و توبای : هر نهو اعتماد به بیابانه روس بسوو
بدولهته کهی کهعالمی انسانتی بهر انانای فاشیتن ناها
زال کرد ، من لهم زوموه سیاستی ملتهنی روس که به .

و تم مایه له سرداره و شتیکی له بیرجوته وه وغیریهده بهر
و کهوردی ستاین نهی له کهلهوه بانک کردنیکی دناویونا
زن و بیارو ، مال و دورد و بیرو جوان هیرشان دهرده سر نهو
جیکابهی که پنجهی جوظه کانی بو دیرده کردی بهی دوتن دی .
دهی روزمه غداره کاتان دهر کن قسه پابواییری خویان بهیته
چی آبانان بستوره که بلشیکی ۱۰۰ سال لهه و بیرو و زوبانی
« بادیش ملتهن ... بوسته هاندک له کردوهوهن ... له

دواوین چاب شهانیه و در میان جوانان کوره
منتره سده .
دنباله دارد

ماوهی لاپره ۳

اشعارای شیواو

کوتم دایکی وطن اوخا که کی برت و پورشات
بزودست ستنو بند کردنو زنجیر زدنات
لهس بیخو شتو شوروز کانی آمنت
بیت کی رای وور بیرو ووهیچدوسه زانسان
لهسایه سردوی که پرزه یوا بو بندرمانه
فریشته رحمتی آزادی اووی کردی آزاده
نجات لودنی لهزیر باری عدلانو کردی دلشادم
سپ اووی بریش دستی چکاتوری بیدام
لغش اویندی سرگرم ذکر توبی بیوم بام
دلیم هر خوشی صدی کورده کان او زم شترانه
چغم گلشکری دوزمن هزاره لیمه سد چاره
چه باک گر خاکی دوزمن خار مایه ماو گونزاره
ده بازار ی هندرا دوزمنی بیکاره بیکاره
دهی بی نیا بیری ترخ وختی هرچی سه دراره
ستاین وک تلالای له پاشکی بهو حرا

صفی پیش مر که کوز چاک له بهینه دوزمن خور
زانه جیدی ناوانی ددرنگی دست ظمو زور
لهسایه لشکری سور دستی استبداد و بیگناور
شکاچهزی تلجگری اروه دوزمنی خون خور
بزی هر حال ستاین تانه بن لو سادانه
گهلی کورد چاوون یووچیز نه تانابه و کومردان
بهیج بگرن له رنگی سربوختی زین دهر دقان
بهقور بانی وطن کی رح بکزاره بهی ایوان
سرو اتو هر نری ویداشرح کچ چونکه کورستان
همیشه چی پانگ و هردایه و لانی شیراله
هتا ویرجه کونه خولدها سرخوشی سورانه
هتا ویرعه نه چی سرن کردی شبنکه پازانه
بهی ان جی کورد حروا بشادی و گام گارانه
همیشه دادو خرین نهی نوزی تنگانه
رئیس جمهوری نیو دایموزی با بهری بیگانه
وچانه کسمی دیگه له لوان نیشتمان
بهرستان خطابه و اشعاریان خوبنده وه و باش
سرفی جانی شیرنی له بیوه همت تو وادنیکی
زوردا جیزن نهسانی ۶ شای نومردو قوتابوو .

زورستی کورستان
تانه کا آزاد پاسکی کورستان
ناچیشه باخسوه تانیش شانان
ناخوی ایشو حسان دورره لهو
سهی نه موروز پلی لوان بترین
هتا بشتن به خوی زینای زین
لهسوز سوزو خدنه قینبو و ان
هول بدن آلامی سرنگی کوردان
نوجا با بهرم داویت بکرم

دنگه باسی شهاندران

لندن - رادوی لندن چند سوله موهبر
پلاوی کرده و کتوه هیواریکی دورنگ مجلسی
شوری امنیت و احتیالی آماده بونی مسو گرو-
میکو له ایتمدی دولته شوروی له مجسدا زوره .
لندن - مسو کورر میکو طلیی دواختنی
مسالای ایرانی له کوروزی ۱۰ نیشان کرد . بهلام
له بر مسالقهت به کردنی زور تری نایهانی
چفت سه له ام راسه گرو بیکو له مجلس
مسیوو .

انکارا - مسو گرو بیکو له براری دونه گور
گننگه لهسایه ایران بکورت له هوهو کورنوموی
مجلس حاضر نهیت .
انکارا - دولتی شوروی زیم غر استانی
خوار وهی که کتوه مونی ایران دلاور دوهو :
۱ - مایه مونی لشکری سور نه پیشه جیگا
پانی ایران که مایاتی احمیت بیت .
۲ - خود بخاریش آذربایجان و درانی سدی
۳۰ داهات به حکومته تاران و مداحلی گازی
داخلی آذربایجان نهکت .
۳ - استیازی نفوت بدریته کومیدنیای روس
و ایران بهسری له - ۵۱ ، بسوو بویت -
۴۹ ، بو لوران بیت .

مزی آسماناری

- ۱ - لایری ۱ دیری ۳۱ نزل
- ۲ - ۲ - ۲۱۵
- ۳ - ۳ - ۱۱۵
- ۴ - ۴ - ۱۱
- ۵ - کاهه دیباکت سهادی ۲۰۱